

Arviointikertomus 2023

Sievin tarkastuslautakunta

13.6.2024

1. Johdanto ja tarkastuslautakunnan terveiset

Tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista.

Talouden tasapainotuksen ja muun talouteen liittyvän tarkkailun lautakunta on jättänyt pääosin tilintarkastusyhtiön toimeksi. Tässä kertomuksessa keskitytään pääasiassa toiminnan tavoitteiden ja strategian toteutumiseen.

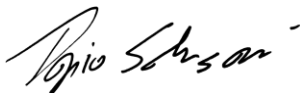
Vuonna 2023 käytännössä kaikista hallintokunnista nousi esille keskusteluun kunnan luottamushenkilöiden aktiivinen osallistuminen päätöksentekoon ja sen valmisteluun. Lautakunta haluaa kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että saamiemme kommenttien perusteella keskustelukulttuurin on koettu muuttuneen avoimempaan ja parempaan suuntaan.

Toinen kaikkia hallintokuntia ja muuta toimintaa koskeva aihe on kunnan henkilöstön työssäjaksaminen ja työhyvinvointi. Vuonna 2023 henkilöstön haasteena olivat mm. henkilöstömuutokset kunnan johdossa ja talouden epävarmuus, joiden myötä lautakunta haluaa painottaa jaksamisen ja hyvinvoinnin edistämistä sekä kehittämistä edelleen. Ovatko kehityskeskustelut henkilöstön kanssa toteutuneet onnistuneesti ja onko toteutumisen seuranta riittävällä tasolla?

Lautakunta kehottaa kiinnittämään huomiota prosesseihin, joilla TEA-viisariin ja muihin vastaaviin kunnan toimintoihin mittaaviin kyselyihin vastataan. Vain totuudenmukaisella ja seurattavissa olevalla tiedolla voidaan kehitystyötä viedä eteenpäin.

Aikaisempien vuosien tapaan arviointikertomus etenee karkeasti hallintokunnittain. Lautakunta on työskentelyssään kiinnittänyt huomiota lautakunnan jäsenten mahdollisiin esteellisyyksiin ja muihin luottamustehtäviin.

Sievissä 13.6.2023

Tapio Salonsaari

Mikko Kankaanpää

Tuomas Ahokangas

Kirsi Nurkkala

Anne Sormunen

2. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatustalain, kotihoidon ja yksityisenhoidon tuesta annettujen lakien, perusopetuslain, nuorisolain ja oppilas- ja opiskeluhuoltolain sekä niihin liittyvän muun lainsäädännön nojalla järjestettävistä palveluista.

2023 aikana sivistystoimessa on jatkunut hyvä yhteistyö eri koulujen ja muiden toimijoiden välillä. Henkilöstön pysyvyys koetaan myös positiivisena asiana, etenkin pienten lasten kohdalla. Taloudenhoito on jatkanut hyvällä tasollaan ja taloutta on tuettu hanketoiminnan kautta onnistuneesti.

Lukion markkinointi ja profilointi on ollut jo edellisen vuoden arviointikertomuksessa esillä eikä vuoden 2023 aikana edistymistä asian suhteen ollut edelleenkään nähtävissä. Lukion kilpailukykyä kannattaisi seurata esim. kansallisiin keskiarvoihin vertaamalla.

Sivistyslautakunnan tavoitteina on myös yhteistyö ja viestintä kuntalaisten kanssa, miten tämä näkyy jokapäiväisessä toiminnassa, mitä toimenpiteitä on asian suhteen tehty ja seurataanko viestinnän onnistumista jollain tavalla?

Palveluverkon supistamispainneiden edessä lautakunta haluaa edelleen kiinnittää huomiota opetuksen mitattavaan laatuun, mittareiden seurantaan ja toiminnan kehittämiseen näiden avulla. Erilaisia valmiita mittapisteitäkin koulujen eri järjestelmistä löytyy jo nyt, esimerkiksi oppilaiden (ja oppiaineiden) keskiarvo, poissaolomäärät yms., mistä olisi verrattain yksinkertaista luoda seurantaa. Oikein luoduilla mittareilla voidaan seurata oppimistulosten lisäksi myös oppilaiden motivaatiota koulunkäyntiin sekä yleistä hyvinvointia.

2.1. Silmu-luokka

Silmu-pienryhmä on uudenlainen erityisopetuksen malli ja se on herättänyt maanlaajuista huomiota ja kiinnostusta. Silmu-luokan henkilökunnalla on moniammatillinen osaaminen ja he tekevät yhteistyötä oppilaiden muiden sidosryhmien kanssa. Parhaimmillaan Silmu-luokan toiminnalla voidaan ehkäistä esim mahdollinen huostaanotto tms.

Silmu-luokan toiminnasta on saatu hyvää palautetta ja sen vaikutusta kunnan palvelutasoon ei voi väheksyä. Lautakunta haluaa kuitenkin muistuttaa, että pienryhmille tarjottavien palveluiden kustannusvaikutuksia pitää seurata tarkoin.

2.2. Lasten ja nuorten hyvinvointi

Etenkin ala-asteikäisten lasten innostaminen liikkumaan ja koulujen liikuntamahdollisuudet ovat kunnassa varsin hyvällä tasolla. Terveellisten elämäntapojen ja päihteettömyyden korostaminen myös kouluarjessa kaipaa jatkuvaa huomiota. Lautakunta on myös huolissaan koulupsykologin ja muiden kouluterveyspalveluiden saatavuudesta ja palvelun tasosta.

Lisäksi lautakunta haluaa nostaa esille lasten ja nuorten kokeman kiusaamisen ja sen monet eri muodot (mm. Sosiaalinen media). Lautakunta kysyykin, miten kiusaamistapauksia mitataan, mitä toimia näissä tilanteissa tehdään ja miten toimien vaikuttavuutta seurataan.

2.3. Kansainvälisyys

2023 aikana kansainvälisyys on näkynyt yhä vahvemmin sieviläisessä kouluarjessa. Tämä kehitys on ehdottomasti positiivista niin lasten ja nuorten kuin koko kunnan osalta. Haasteina kansainvälisyydessä nähdään kuitenkin kv-opiskelijoiden integroituminen osaksi koulu- ja paikallisyhteisöä. Muita haasteita on kv-opiskelijoille tarjottava tuki niin perusarjessa kuin isommissakin vastaantulevissa ongelmissa. Sekä tukipalveluiden että integraation osalta haasteena nähdään myös kielitaito, niin henkilökunnan kuin muualta saapuneiden opiskelijoiden osalta.

3. Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunnan tehtävänä on väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja siihen sisältyvä eriarvoisuuden vähentäminen, osallisuuden vahvistaminen ja tervezerojen kaventaminen. Lisäksi Sievin hyvinvointilautakunnan tehtäviin kuuluu mm. kulttuuri- ja kirjastotoimi sekä työllisyyspalvelut.

Välittömästi kuntalaisille näkyvästä palvelusta kuluneena vuonna ehkä suurin on uusi kirjastoauto Sirppu. Sirppu on saanut paljon kiitosta ja kehuja kuntalaisilta ja hankkeen läpivienti onnistui hyvin.

Hyvinvointilautakunnan alaisuudessa toimii useita hankerahoitteisia projekteja. Hankkeet mahdollistavat kuntalaisille palveluita, joihin ei muutoin välttämättä olisi taloudellisia tai muita resursseja. Lautakunta näkee laajassa hankepohjassa kuitenkin haasteena mahdollisen hankerahoituksen vähentymisen tulevaisuudessa.

Hyvinvointilautakunta on tarjonnut kuntalaisille aktiivista ja monipuolista tapahtumatarjontaa, erityisesti liikunta- ja kulttuuripalveluiden osalta. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen muuttuvassa väestörakenteessa tulee kiinnittää huomiota.

3.1. Nuoriso

Nuorisotoiminta vaikuttaa olevan hyvin nuorten tavoitettavissa. Erityisesti nuorisotyöntekijän osallistuminen koulun toimintaan yhteistyössä sivistystoimen kanssa nähdään positiivisena. Nuorisotilojen, Miitti erityisesti, toiminta ja sen kehittäminen on hyvällä tasolla.

3.2. Liikunta

Liikuntatoimi näkyy kuntalaisten arjessa erilaisten ryhmien ja avointen liikuntatapahtumien kautta aktiivisesti. Eri viiteryhmillä on hyvin tarjolla ohjattuakin liikuntaa ja liikuntapaikat ovat hyvässä kunnossa. Varsinkin vanhemmalle väestölle suunnatut liikuntatapahtumat ovat onnistuneet hyvin.

Lautakunta haluaa kuitenkin nostaa keskusteluun mahdollisuuden edelleen laajentaa yhteistyötä kolmansien osapuolien kanssa, etenkin lasten ja nuorten liikunnan osalta.

4. Tekninen lautakunta + ympäristötoimi

Tekninen lautakunta vastaa kunnan toimesta tapahtuvasta rakennuttamisesta, rakentamisesta sekä kiinteistöjen hallinnoinnista ja kunnossapidosta. Lisäksi lautakunta

vastaa elinympäristön kehittämisestä, kaavoituksen toteuttamisesta, vesihuollosta, liikenneväylystä, viheralueista, virkistysalueista ja ulkoilualueista.

Kuluneena vuonna toimenpidelupien ja -ilmoitusten määrä on ollut kasvussa. Luvat on saatu käsiteltyä nopeasti ja kustannustehokkaasti.

Kunnassa tapahtuu erilaisia rakennus ja remontointihankkeita, joiden pysyminen alkuperäisissä aikataulu- ja kustannussuunnitelmissa on haasteellista. Lautakunta haluaa kysyä, onko hankkeiden suunnittelun, kilpailutuksen ja sopimusten hallintaan teknisellä toimella riittävästi resursseja ja osaamista?

Omakoti- ja muu asuntorakentaminen kunnassa on ollut käytännössä täysin pysähdyksissä. Lautakunta haluaa kiinnittää huomiota kaavoituksen etenemiseen, raakamaan hankintaan kunnalle sekä etenkin olemassa olevien tonttien markkinointiin.

4.1. Ympäristö

Vuoden 2023 aikana on toteutettu ympäristökatselmus, jonka vaikutukset näkyvät tätä kirjoitettaessa kuntalaisten arjessa. Lautakunta haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota ympäristökatselmuksen aiheuttamien toimenpiteiden seurantaan ja raportointiin.

Lisäksi lautakunta haluaa kiinnittää huomiota kunnan rooliin ympäristönsuojelussa sekä vesi- että maa-alueilla. Kunnan pohjavesialueihin liittyen on käyty rankkaakin kuntalaiskeskustelua vastuista ja velvollisuuksista ja vesihuoltolain mukaan valvontavelvollisuus on kunnan ympäristö- ja terveystoimistoilla. Lautakunta kysyykin, onko reagointi esiintulleisiin huolenaiheisiin ollut vastuullisesti ja riittävän nopeaa?

4.2. Rakennuskanta

Jalkapallokentän uusinta hankkeena onnistui hyvin ja liikuntapaikkojen ylläpidosta on saatu yli kuntarajojen hyvää palautetta. Rakennuskannan vuorkasopimukset Pohteen kanssa ovat myös onnistuneet moitteettomasti.

Kunnan rakennuskannassa on huolestuttava määrä korjausvelkaa, mutta toisaalta rakennuskannan ylläpitämiseksi tehdyt toimet ovat pääosin onnistuneet. Lautakunta haluaa kiinnittää jatkossakin huomiota rakennuskannasta huolehtimiseen ja korjausvelan hallintaan.

5. Kunnanhallitus ja keskushallinto

Kunnanhallitus valmistelelee päätöksiä, jotka valtuusto päättää sekä panee niitä täytäntöön. Kunnanhallituksen tehtäväpiiriin kuuluu myös laillisuuden valvontaa. Kunnanhallitus valvoo toiminnassaan kunnan etua sekä edustaa kuntaa ja käyttää kunnan puhevaltaa.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa. Kunnanjohtajalla on lisäksi oikeus käyttää puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta sekä saada kunnan viranomaisilta tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Kunnanhallitus valmistelelee päätöksiä, jotka valtuusto päättää sekä panee niitä täytäntöön. Kunnanhallituksen tehtäväpiiriin kuuluu myös laillisuuden valvontaa. Kunnanhallitus valvoo toiminnassaan kunnan etua sekä edustaa kuntaa ja käyttää kunnan puhevaltaa.

5.1. Henkilöstö

Vuonna 2023 henkilöstöä on kuormittanut mm. henkilöstövaihdokset kunnan johdossa ja kiristynyt taloudellinen tilanne. Työntekijöiden osaamisen ja joustamisen ansiosta kunnan jokapäiväinen toiminta on saatu kuitenkin turvattua.

Lautakunta haluaa kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, pitäisikö henkilöstövalintojen ja muiden henkilöstön kanssa vastaantulevien haasteiden käsittelyprosessia tarkentaa ja/tai muuttaa. Prosessien läpikäynnin yhteydessä tulee kiinnittää huomiota myös riittävän nopeaan reagointiin ongelmien ilmetessä.

Lautakunnan jäsenet ovat saaneet useita yhteydenottoja, joiden perusteella kuntalaisten on toisinaan hyvin haastavaa saada yhteys viranhaltijoihin tai vastauksia kysymyksiinsä. Lautakunta kysyykin, onko tähän liittyen syytä muuttaa tai kehittää asiointikäytänteitä.

5.2. Kunnan vetovoima

Kuntastrategiassa on mainittu yhdeksi tavoitteeksi nostaa Sievi maailmankartalle. Kunnanvaltuuston keskusteluissa kuntamarkkinointia on nostettu jo pitkään yhdeksi kärkihankkeeksi, mutta toteutuma on jäänyt tarkasteluvuonna varsin vaatimattomaksi läpi hallintokuntien.

Työperäisiä maahanmuuttajia on kuntaan saapunut yhä enemmän. Kunnan palveluiden saavutettavuudessa olisi kuitenkin parannettavaa, siitä huolimatta, että verkkosivuilla ja esitteissä tietoa on saatavilla useilla eri kielillä. Lautakunta kysyykin, onko kunnalla prosesseja, millä maahanmuuttajien kotoutumista edistetään ja miten sen toteutumista seurataan.

Laadukkaiden asuntojen helppo saatavuus on yksi merkittävä vetovoimatekijä kunnassa. Lautakunta kehottaa kiinnittämään huomiota kunnan omistamien asuntojen saatavuuteen ja laatuun, ettei kunnan väkiluvun kasvu pysähdy asuntopulan vuoksi.

Yrittäjähdistykseltä ja muilta toimijoilta saadun palautteen perusteella Nihak-yhteistyö on alkanut hyvin ja tuonut kaivattua elinvoimaa kunnan yritystoimintaan. Sievin

teollisuuspuiston toimintaa etenkin pienyrittäjät ovat kuitenkin kritisoineet varsin raskainkin sanakääntein, esimerkiksi toimitilojen saatavuuden osalta.

5.3. Avoimuus ja toiminnan ennustettavuus

Sekä kuntalaisilta että valtuutetuilta tulleiden yhteydenottojen perusteella kuntalaiset eivät ole erityisen tyytyväisiä tekemiensä aloitteiden käsittelynopeuteen ja käsittelyn eri vaiheiden läpinäkyvyyteen.

Saadun palauteen perusteella osa kunnanvaltuutetuista on sitä mieltä, että yhteistyö kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston välillä ei ole aina ollut täysin kitkatonta. Lautakunta kysyy, onko päätösten valmisteluun, etenkin strategisten linjausten yhteydessä, varattu riittävästi aikaa, onko luottamushenkilöiden tiedonsaanti turvattu ja pitäisikö esimerkiksi valtuustoseminaareja tai muita kuulemistilaisuuksia järjestää matalammalla kynnyksellä.

5.4. Ostopalvelut

Kunnan ulkoistaessa palveluitaan on entistä tärkeämpää huolehtia, että kunnan henkilöstöllä on riittävästi ammattitaitoa arvioida vastaanotettujen palveluiden laatua ja kustannuksia suhteessa siihen.

Ulkoistettujen palvelutuottajien kanssa tulee myös kiinnittää tarkasti huomiota ns. eturistiriitoihin, kuten esimerkiksi ICT-palveluiden osalta, jossa yksi toimija vastaa kokonaisuuden ylläpidosta, suunnittelusta ja kehittämisestä.

Lisäksi ulkoistettujen palveluiden kanssa tulee huolehtia tarkasti tietosuojan ja –turvan toteutumisesta.